

Перелік використаних джерел:

1. Державна установа «Відкриті публічні фінанси». 2017. URL: <https://www.publicfinance.gov.ua/>.
2. Єдиний вебпортал використання публічних коштів. 2015. URL: <https://spending.gov.ua/new/about-portal>.
3. Бюджет для громадян. 2018. URL: <https://openbudget.gov.ua/>.
4. Міжнародні фінансові проекти. 2019. URL: <https://proifi.gov.ua/?p=index>.
5. Бутинська Р. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ: ВИКЛИКИ ТА ЗАВДАННЯ. 2019. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiP7bzMt_76AhWHqIsKHaorDoMQFnoECCEQAQ&url=https%3A%2F%2Fchasprava.com.ua%2Findex.php%2Fjournal%2Farticle%2Fdownload%2F69%2F66%2F&usg=AOvVaw1RRnVbVpvfNajSpGkNXzbg.
6. Шевчук А. ТРЕНДИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ. 2022. URL: http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12372/1/MDES-2022-N2%2B%284%29_p055-061.pdf.

УДК 334.722:658.114.5

Поливода Анастасія

студентка гр. БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Машлій Галина

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Anastasiia Polyvoda

student gr. BM-31

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Halina Mashlii

PhD (Economics), Docent

Associate professor of Management and Administration Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ MERGER AND ACQUISITION OF COMPANIES IN UKRAINE

Злиття та поглинання – це доволі складні інтеграційні процеси, що відбуваються в процесі життєвого циклу компаній. М&А виступають у якості стратегічного інструменту зростання підприємства. Дані процеси передбачають складний перебіг подій, несучи чимало ризиків у своїх кінцевих діях.

Злиття – це процес інтеграції двох і більше господарюючих суб'єктів в одну економічну одиницю. Результатом цього є поява великих укрупнених організацій замість декількох меншого розміру, що діяли на ринку. Під час цього відбувається передача корпоративного контролю, включаючи купівлю та обмін активів. При цьому здебільшого велика компанія поглинає дрібнішу. В результаті цього спостерігається збільшення суми активів та клієнтської бази. Такий процес може відбуватись між організаціями зі схожими

видами діяльності для досягнення диверсифікації своєї діяльності або ж розширення асортименту товару. Злиття також виступає в якості способу отримати грошові кошти, усунути конкуренцію, заощадити на податках або вплинути на економіку великомасштабних операцій. Злиття може сприяти підвищенню вартості акцій, зниженню ризиків (за рахунок диверсифікації), збільшенню ефективності управління та допомогти досягти зростання компанії та фінансової вигоди.

З іншого боку, якщо не брати до уваги занадто велику конкуренцію, злиття може призвести до монополії, що є негативним явищем для споживачів і ринку. Воно також може супроводжуватися скороченням штату співробітників нової компанії, оскільки деякі робочі місця дублюються і, отже, стають неактуальними. Злиття збільшує борг, бо новостворена компанія приймає на себе зобов'язання обох.

Придбання або поглинання компанії – це купівля однією організацією бізнесу іншої. Покупець має придбати щонайменше 51% акцій цільової компанії, з метою отримання повного контролю над нею. У більшості випадків це відбувається між двома компаніями, при цьому фінансово сильніша організація купує меншу. На відміну від злиття, при придбанні компанії рішення щодо поглинання не обов'язково має бути спільним. Існують так звані ворожі поглинання, коли одна компанія перебирає операції іншої фірми без згоди останньої.

Після оформлення угоди щодо поглинання менша компанія продовжує свою діяльність під назвою більшої. Покупець може обрати рішення: зберегти або звільнити персонал придбаної компанії. Практично куплена компанія перестає існувати під своєю колишньою назвою та діє під назвою компанії-покупця; лише в деяких випадках вона зберігає свою первинну назву. Випуск нових акцій при цьому не здійснюється. Основна мета поглинання полягає у зростанні конкурентних переваг за рахунок об'єднання ресурсів з іншою організацією. Класифікація злиття компаній за деякими ознаками наведена на рис. 1.

Щодо практичної діяльності злиття та поглинання компаній в Україні, то можна бачити регрес, оскільки поширення коронавірусу, війна спровокували економічну кризу. Ще у 2020 році спостерігалось зменшення як кількості, так і вартості M&A. Протягом 2017-2020 років можна було побачити економічне зростання даних угод на ринку України. А у 2020 році розвиток даних процесів призупинився. Так, у 2020 році вартість M&A угод зменшилась на 62% - до \$0,9 млрд. Обсяг активності знизився до рівня 2017 року: протягом 2020 року було оголошено 69 транзакцій, що на 15% менше у порівнянні з попереднім роком [4].

Економічна бурхливість набагато більше відбивається на довірі інвесторів до українського ринку злиття та поглинання, ніж в інших регіонах. Для прикладу, у Центральній та Східній Європі вартість M&A угод знизилась на 16%, а у світі загалом на 7%. Зменшення вартості M&A угод частково пояснюється нижчим рівнем прозорості: розкривалася інформація про вартість лише щодо 48% угод, у 2019 році цей показник становив 59%. Середня вартість транзакцій зменшилась до \$28 млн. Це було зумовлено поєднанням впливу таких чинників: небажання деяких інвесторів вкладати капітал під час карантину, неспроможність деяких інвесторів залучити фінансування протягом цього періоду та бажання продавців, фінансовий стан яких не постраждав, відкласти укладення угод в очікуванні кратного підвищення вартості бізнесу [4].

У 2021 році в Україні обсяг анонсованих та завершених угод злиття та поглинання (M&A), включаючи корпоративні угоди, угоди з приватизації та венчурні угоди з технологічних компаній, збільшився на 80% порівняно з 2020 роком – до \$2,14 млрд.

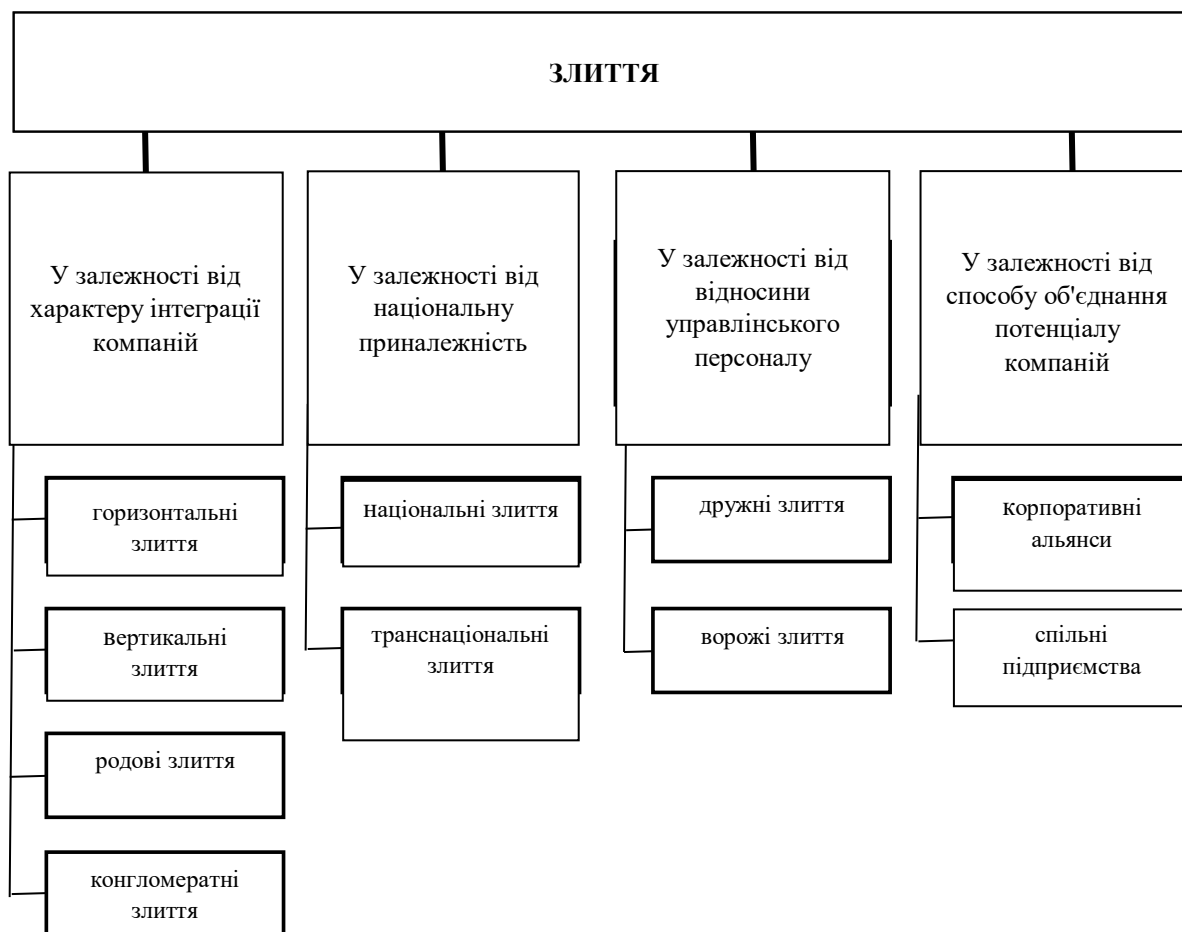

Рис.1. Класифікація злиття компаній за деякими ознаками
Примітка: сформовано автором за [2]

Найбільша кількість угод М&А була здійснена у таких галузях:

- IT-сектор – 31 угода на суму \$756 млн.;
- сільське господарство та агробізнес – 17 угод на \$154 млн.;
- харчова промисловість – 14 угод на \$58 млн.;
- фінансова діяльність – 8 угод на \$109 млн.;
- видобувна промисловість – 8 угод на \$108 млн.;
- транспорт і складське господарство – 8 угод на \$34 млн.

Придбання Дніпровського металургійного комбінату Дніпровського коксохімічного заводу із групи «Метінвест», який раніше входив до ІСД, стало найбільшою угодою 2021 року [5].

Перелік використаних джерел:

1. М&А (злиття і поглинання). URL: <https://pro-capital.ua/ua/services/invest-banking/m-and-a/>
2. Злиття і поглинання компаній. URL: <https://pidruchnyky.in.ua/zlittya-i-poglinannya-kompaniy-klasifikatsiya-osnovnih-tipiv-zlittya-ta-poglinannya-kompaniy.html>
3. Проведення злиття та поглинання. URL: <https://iqdecision.com/ua/key-services/corporate-services/mergers-and-acquisitions/>
4. Український ринок злиття та поглинань за рік упав на 62% – дослідження. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/04/5/672661/>
5. Обсяг українського ринку злиття та поглинання в 2021 році зріс на 80%. URL : <https://gmcenter.ua/news/obsiah-ukrainskoho-rynku-zlyttia-ta-pohlynannia-v-2021-rotsi-zris-na-80/>